

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Föräldrar som digital natives och digital immigrants

En kvantitativ studie om hur föräldrars ålder och digitala kompetens påverkar attityder till- och hantering
av sina barns sociala medieanvändning

Malin Olsson & Frida Waldhagen

Kandidatuppsats (SOPB 63)

VT 2024

Handledare: Malin Nilsson

Abstract

Authors: Malin Olsson och Frida Waldhagen

Title: Parents as digital natives and digital immigrants- do they think differently? A quantitative study examining how parents age and digital skill affect attitudes towards- and regulation of their children's use of social media

Supervisor: Malin Nilsson

Assessor: Carina Tigervall

Parents today have a responsibility to help navigate their children's use of digital media in order to protect them from risks that come with it. At the same time, digital media has an important role in today's society and can be a tool to help children grow and to interact with the world around them. In order to regulate children's use of media, parents apply different mediation strategies according to *parental mediation theory*. This study uses the theory of *digital natives vs digital immigrants* - which argues that there is a difference in digital skill and understanding of the digital world between people born before and after 1980 - to examine differences in parental attitudes and strategies towards their child's social media use. Furthermore this study examines which parental mediation strategy is the most used overall by the parents in this sample. A mean value analysis was conducted from the data of 104 Swedish parents with children under the age of 18, collected through an online survey posted on social media. The analysis indicated that there was no statistically significant correlation between parents' age group and their attitude towards social media or which strategy they used. Active mediation was however used more than restrictive mediation by all parents. The findings indicate that whether parents are digital immigrants and digital natives does not have to be a factor that affects attitudes or use of mediation strategy, however further research would need to be conducted in order to examine this further.

Keywords: Digital natives, digital immigrants, parental mediation, social media, parenthood. active mediation, restrictive mediation, digital skill

Nyckelord: Digitala immigranter, digitala invånare, föräldramedling, social media, föräldraskap, aktiv medling, restriktiv medling, digital kompetens

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till alla föräldrar som tog sig tid att svara på vår enkät. Ni har gjort denna studie möjlig. Vi vill också tacka alla närstående som på olika sätt hjälpt oss under vårt skrivande. Slutligen vill vi också tacka vår handledare

Malin Nilsson som har stöttat och trott på oss under hela arbetsprocessen.

Tack!

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar	2
2. Tidigare forskning	3
2.1 Föräldrars attityder till barns medieanvändande	3
2.2 Faktorer som påverkar medling	5
3. Teori	8
3.1 Digital natives vs digital immigrants	8
3.2 Föräldramedling	10
3.3 Hypoteser	11
4. Metod	12
4.1 Metodval	12
4.2 Datainsamlingsmetod	13
4.3 Urvalsmetod	13
4.4 Utformning av enkät och operationalisering	15
4.5 Analysmetod	18
4.6 Etiska överväganden	20
4.7 Tillförlitlighet	21
5. Resultat	22
5.1 Den mest använda medlingsstrategin	23
5.2 Digital natives vs digital immigrants och deras val av medlingsstrategi	25
5.3 Digital natives vs. digital immigrants och attityd till medieanvändande	27
6. Diskussion	28
6.1 Resultat och teori	28
6.2 Jämförelse med tidigare forskning	30
6.3 Begränsningar	31
6.4 Slutsatser	32
7. Referenslista	34
8. Bilagor	38
Bilaga 1: Originalfrågor för aktiv och restriktiv indexvariabel	38

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Samhällets digitalisering har inneburit stor utveckling inom flera samhällsområden och på så sätt förändrat människors vardag över tid. Vi kan numera använda internet för att läsa böcker, lyssna på poddar, kolla på videoklipp och umgås med vänner. Internetstiftelsens årliga rapport "*Svenskarna och internet*" från 2023 visade att 96% av Sveriges befolkning över 16 år är internetanvändare, varav 91% använder internet dagligen (Internetstiftelsen, 2023, s.9). I dagens samhälle är internetanvändande därmed en stor del av vår vardag.

Även internetvanorna bland just barn och unga har påverkats och förändrats av digitaliseringen över åren. Praktiskt taget alla barn mellan åldrarna 8-19 år använder internet dagligen år 2023 och 90% av dem har en egen mobiltelefon (Internetstiftelsen, 2023, s. 314 f.). Användning av medier såsom tv, datorspel, internet och sociala medier har därmed en stor roll i många av dagens barn och ungas uppväxt. Hur dessa digitala medier påverkar våra unga är därför ett aktuellt forskningsområde med social relevans, där Folkhälsomyndigheten tillsammans med Mediemyndigheten senast i Maj 2023 fick i uppdrag från regeringen att undersöka och sammanställa kunskap just om hur digitala medier påverkar barns och ungas fysiska och psykiska hälsa (Regeringsbeslut, S2023/01669).

Digitaliseringens utveckling har inneburit att generationer har påverkats i olika grad av sociala medier under deras liv och ju yngre en person är, desto mer sannolikt är det att denna har växt upp med en starkare digital prägel än någon som är äldre. För att analysera dessa generationsskillnader utvecklades teorin om *digital immigrants* och *digital natives*, som menar att det finns en skillnad i hur människor har växt upp innan och efter 1980-talet som påverkar digital kompetens och då hur vi förstår digitala medier (Prensky, 2001). Enligt forskning tenderar föräldrar i olika åldrar att ha olika förhållningssätt till sina barns användning av sociala medier - där yngre föräldrar tenderar att ge mer aktivt stöd till sina barn än äldre föräldrar (Alvarez et al., 2013, s.73 f.).

Även i nutid fortsätter digitala medier att utvecklas och med det barns användning, som vi kan se har förändrats markant de senaste 10 åren. År 2014 kunde man se att 72% av barn på högstadiet använde sociala medier dagligen, en siffra som år 2023 ökat till 96%

(Internetstiftelsen, 2014; 2023). Till detta hör även att majoriteten av barn och unga idag uppger att de främst använder sociala medier för att umgås med vänner eller för underhållning (Internetstiftelsen, 2023, s.286). Det innebär att föräldrar idag har en ny, utmanande uppgift - att reglera och navigera sina barns medieanvändande. *Parental mediation theory* (teorin om föräldramedling) har utvecklats för att belysa hur föräldrar gör detta med hjälp av olika strategier och hur strategierna i sin tur påverkar barnen (Nathanson, 1990; Livingstone & Helsper, 2008). Två sådana strategier är aktiv medling och restriktiv medling. Aktiv medling innebär att föräldrar för en öppen dialog med sitt barn om den media som konsumeras, medan restriktiv medling innebär att föräldern istället begränsar och sätter regler kring medieanvändandet (Livingstone & Helsper, 2008, s.583).

Det är av relevans för yrkesgrupper som arbetar med föräldrar och familjer, såsom kuratorer eller familjebehandlare, att veta hur föräldrar hanterar sina barns medieanvändning på olika sätt. Detta eftersom det handlar om att förstå en del av vår tids föräldraskap och de utmaningar som föräldrar stöter på idag. Samtidigt som barn har rätt till ett privatliv och integritet så finns det risker med en närvaro på sociala medier, såsom psykisk ohälsa, mobbning och utnyttjande (Cohen et al., 2023; Fidun & Olur, 2023). Hur föräldrar navigerar sina barns användning av digitala medier samtidigt som de måste hantera detta dilemma mellan barnets autonomi och säkerhet är på så sätt en viktig diskurs att ha i dagens samhälle.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att bidra till forskningsområdet om hur föräldrar idag hanterar sina barns sociala medieanvändning. Detta görs genom att undersöka vilken slags medlingsstrategi som är vanligast förekommande bland föräldrar idag, samt deras attityd till sina barns sociala medieanvändande. Vidare studerar vi huruvida det finns något samband mellan föräldrarnas ålder och deras attityd respektive val av strategi.

1.3 Frågeställningar

- Är det vanligast att föräldrar använder aktiv medling eller restriktiv medling när det kommer till deras barns sociala medieanvändning?
- Hur ser sambandet ut mellan vilken årsgrupp föräldrarna tillhör (Digital natives eller Digital immigrants) och vilken medlingsstrategi de använder (aktiv vs restriktiv) när det kommer till deras barns sociala medieanvändning?

- Hur ser sambandet ut mellan vilken årsgrupp föräldrarna tillhör (Digital natives eller Digital immigrants) och huruvida de är positivt eller negativt inställda till sitt barns sociala medieanvändning?

2. Tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning om ämnet för att försöka sammanställa det nuvarande kunskapsläget. Forskningen presenteras i 2 delar som fokuserar på olika aspekter av frågeställningarna. Under första rubriken presenteras forskning om barns användande av media och sociala medier kopplat till deras föräldrars attityder. Under andra rubriken presenteras forskning som kopplar ihop föräldrars attityder till föräldrars användning av medlingsstrategier, samt andra faktorer som kan påverka föräldrars användning av medlingsstrategier. I vår studie utgår vi endast från föräldrars perspektiv, men eftersom barnen påverkas av deras föräldrars val av medlingsstrategi och föräldrars attityder till medier har vi valt att presentera ett fåtal studier som lyfter fram just dessa aspekter. För att hitta de artiklar och rapporter som ingår i avsnittet har databaserna LUBsearch och Google Scholar använts.

2.1 Föräldrars attityder till barns medieanvändande

Alvarez et al. (2013) har undersökt föräldrars attityder till sina barns internetanvändande. Studien undersökte vilka egenskaper hos föräldrar och barn som kan påverka föräldrarnas attityder, som exempelvis föräldrars ålder och kön och barnens skolklass och kön, samt vilken betydelse dessa har för hur föräldrar reglerar internetanvändandet (Alvarez et al., 2013, s.71). Forskarna utförde en enkätstudie med 711 föräldrar som hade barn som gick i *primary school* (åldrarna 4-10) eller *secondary school* (åldrarna 11-16). Resultatet visade att det fanns skillnader mellan äldre och yngre föräldrar i deras attityder och handlande. Fler föräldrar till barn i “secondary school” angav att barnet är den som bestämmer vad de gör på nätet, än föräldrar till barn i “primary school” (Alvarez et al., 2013, s.73).

Att barnets årskurs har en påverkan på föräldrarnas attityder och reglering av barnens internetanvändning är ett resultat som visats i fler studier där man sett att föräldrar till barn i “primary school” bestämmer mer än föräldrar till barn som går i “secondary school” (Mitchell et al., 2005; Valcke et al., 2010). Samstämmade med detta visade Alvarez et al. (2013, s.73) att det var vanligare att äldre föräldrar rapporterade att deras barn bestämmer än

yngre föräldrar. När det kom till tillsyn av barnen när de använder internet framgick det att yngre föräldrar engagerar sig mer i att bevaka än äldre föräldrar. Sammanhängande visade studien även att yngre föräldrar förklarar regler och kommunicerar mer med sina barn kring deras internetanvändande, och på så sätt visar mer stöd, än äldre föräldrar (Alvarez et al., 2013, s.73 f.). Sist men inte minst undersökte forskarna vilka motivationer som låg bakom barnens användande där äldre föräldrar angav att det var i utbildnings syfte i högre grad än yngre föräldrar (ibid). Traditionella motivationer till att använda internet var till exempel sociala motivationer som att umgås med vänner (Alvarez et al., 2013, s.75). Dessa rapporterades oftare som en anledning till barnens internetanvändande bland äldre föräldrar än bland yngre föräldrar. Studien resonerade att anledningen till varför det kan se ut så är att yngre föräldrar, som ofta är mer digitalt kunniga, ser fler användningsområden med internet, som underhållning eller lärande, än bara det sociala (ibid).

Att föräldrar idag har en unik roll och ansvar att hjälpa sina barn navigera sig på nätet för att minska risken för riskfyllda beteenden och nätmobbning är något som lyfts i flera studier (Cohen et al., 2023; Fidan & Olur, 2023). Likt Alvarez et al. (2023) resonerar Cohen et al. (2023) om yngre föräldrars högre digitala kompetens och hur det påverkar engagemanget i deras barns sociala medieanvändande. I studien undersökte forskare hur olika sociodemografiska faktorer respektive oro för att deras barn utsätts för mobbning kan påverka föräldrars attityder till att övervaka sina barns sociala medieanvändande. Datan samlades in med en enkät där föräldrar med minst ett barn 11 år eller yngre utgjorde respondenterna. Resultatet visade att både föräldrars ålder och orosnivå för mobbning var betydande faktorer när det kommer till attityden till övervakning (Cohen et al., 2023, s.3 f). Föräldrar äldre än 35 år var signifikant mindre benägna att tycka att barns användande av sociala medier bör övervakas, jämfört med de föräldrar yngre än 35 år (Cohen et al, 2023, s.4). Man såg även ett samband mellan positiv attityd till övervakning och hög nivå av oro för mobbning. Cohen et al (2023, s.5) lyfter möjliga anledningar till att yngre föräldrar tenderar att vara mer positiva till övervakning, nämligen kunskapsnivån och bekantskapen med sociala medier. Forskarna resonerar att yngre föräldrar är ofta mer kunniga än äldre föräldrar när det kommer till sociala medier, vilket gör att de har en bättre förståelse av riskerna och hur övervakning och engagemang kan vara förebyggande faktorer för mobbning (ibid).

Hur föräldrars attityder påverkar deras barns användande har undersökts bland annat i en amerikansk studie av Lauricella et al. (2015) och i en koreansk studie av Lee, Kim och Kim (2022). Båda studierna gjorde enkätundersökningar där respondenterna var föräldrar till barn i åldrarna 0-8 år i Lauricella et al (2015) respektive 4-6 år i Lee, Kim och Kim (2022). Studierna har ställt frågor om föräldrarnas och deras barns skärmtid och föräldrarnas attityder gentemot medieanvändande. Resultaten av studierna var samstämmiga och visade att föräldrarnas attityd, men även deras egna medieanvändande, är starkt korrelerat med mängden tid deras barn spenderar framför olika medier som mobiltelefon, TV, dator etc. (Lauricella et al., 2015, s.15; Lee, Kim & Kim 2022, s.8).

Liknande resultat återfinns i en studie av Fidan och Olur (2023, s.10) där forskarna lyfter i sin studie hur digitala medier idag är en stor del av våra liv, för både barn som föräldrar, och föräldrars tillit till sin egna digitala förmåga är en faktor som påverkar attityderna till användandet av sådana medier. Forskarna kunde se en korrelation mellan föräldrars självförtroende och positiv attityd till användande av digitala medier (Fidan & Olur, 2023, s.11). I studien resoneras det att sambandet finns därför att med ökad digital kompetens från att ha engagerat sig i den digitala världen, ofta tillsammans med sina barn, ökar tilliten till att kunna skydda sina barn från potentiella hälsorisker som digitala medier kan orsaka. Därmed ökar föräldrarnas bekvämlighet i relation till den digitala världen (ibid). Detta resonemang stöts av Lauricella et al. (2015) och Lee, Kim & Kim (2022) som genom sina studier visade sig att när det kommer till föräldrarnas eget användande kunde de se att barn till dessa föräldrar som spenderar mycket tid på olika medier tenderar att ha högre skärmtid (Lauricella et al., 2015, s.15; Lee, Kim & Kim 2022, s.8). Studierna visade även att föräldrarnas attityd kunde spela lika stor roll som eget användande för barnens skärmtid. Detta då man kunde se att barn till föräldrar med positiv inställning till medier, men med lågt eget användande, hade lika hög om inte högre skärmtid som barnen till föräldrarna som använde mycket medier (Lauricella et al., 2015, s.16; Lee, Kim & Kim 2022, s.8 f.).

2.2 Faktorer som påverkar medling

Föräldrars attityder gentemot deras barns medieanvändning kan i sin tur påverka vilken typ av medlingstrategi de använder för att hantera deras barns användning av medier. Studier har visat att föräldrar till unga barn som anser att digitala medier är en positiv del av deras barns liv var mer sannolik att applicera aktiva medlingsstrategier (Nikken & Schols, 2015, s. 3433;

Sonck, Nikken & de Haan, 2013, s. 110). Föräldrar som var mer oroliga för de negativa effekterna av medieanvändning tenderade att vara mer restriktiva i sin medling (ibid).

Andra faktorer som kan påverka hur föräldrar hanterar barnets användning kan vara barnets ålder, då studier har visat att föräldrars användning av både aktiv och restriktiv medling minskar ju äldre barnet blir när (De Ayala López et al., 2020; Dedkova & Mýlek, 2023). Ofta kan föräldrars medlingstrategier gentemot medieanvändande spegla deras föräldraskap i helhet, och på så sätt låter föräldrar sitt barn få mer ansvar ju äldre de blir när föräldern börjar lita på att barnet själv har kunskap och erfarenheter som kan hjälpa dem att navigera deras medieanvändning (De Ayala López et al., 2020, s. 129). Andra studier har dock hittat att när det kommer till yngre barn kunde barnens digitala färdighet - som upplevd av föräldern - vara en större avgörande faktor än barnets faktiska ålder (Nikken & Schols, 2015, s. 3432). Ju bättre färdighet barnet hade att kunna använda olika medier själv, ju mer både aktiv och restriktiv medling använde föräldrarna. Detta kan i sin tur bero på att barn har olika möjligheter att utveckla digitala färdigheter beroende på till exempel deras kulturella och ekonomiska förutsättningar, vilket betyder att ålder inte måste vara den avgörande faktorn eftersom barn i samma ålder ändå kan ha nått olika nivåer av digitala färdigheter (ibid).

Vidare undersökte en svensk rapport från Statens medieråd bland annat de strategier som föräldrar tillämpar för deras barns medieanvändning (Ekman, 2016). Rapporten visade att föräldrar som i större utsträckning har regler gällande barnens medieanvändning också tenderar att prata med barnen mer om användningen (Ekman, 2016, s. 74). Rapporten kom alltså fram till att föräldrar som tillämpar höga nivåer av restriktiv medling samtidigt ofta tillämpar höga nivåer av aktiv medling. Medlingsstrategier måste alltså inte vara absoluta när de används av föräldrar, utan kan tillämpas i olika grad och även kombineras. För att jämföra Sverige med andra länder visade forskningsprojektet *EU Kids Online II* bland annat att aktiv medling för medieanvändning är lika vanlig i både Sverige och EU-länderna i genomsnitt, men att regelsättning och att använda tekniska filter som barnfilter är mindre vanligt i Sverige jämfört med det europeiska genomsnittet (Feilitzen, Dunkels & Findahl 2011, s. 37).

En kvantitativ studie av Gruchel et al. (2022, s.9) kom fram till att föräldrar som förstår och värdesätter sin roll i sitt barns lärande när det kommer till digitala medier, tenderar att vara

mer involverade i sitt barns medieanvändande. Samma samband hittades mellan föräldrars uppskattade självkompetens (parental self-efficacy) när det kommer till att påverka deras barns medieanvändande positivt och att vara involverad i sina barns medieanvändning (Gruchel et al. 2022, s.9). Hur föräldrar använder sig av medling kan således påverkas av deras egna uppfattning av sitt föräldraskap och sin roll i sitt barns utveckling och lärande. Liknande resultat visades i en studie från 2018 som menade att undersöka rollen som föräldrars uppskattade självkompetens (parental self-efficacy) av internet-specifika aktiviteter, hade på deras internet-relaterade föräldramedling (Glatz, Crowe & Buchanan, 2018). 1025 föräldrar till barn i åldrarna 11-18 undersöktes, och resultatet visade att användning av all typ av medling var kopplad till hög nivå av uppskattad självkompetens hos föräldrarna (Glatz, Crowe & Buchanan, 2018, s.15). Föräldrar som istället inte hade förtroende för sin egen kompetens att påverka sina barns medieanvändning positivt använde mindre medling överlag när det kom till internet och digitala medier (ibid). Intressant nog var den mest använda medlingen kopplad till hög nivå av uppskattad självkompetens att utforma regler, samt att aktivt prata med sina barn om deras internetaktiviteter (ibid). Alltså kan föräldrars syn på deras roll som förälder och föräldraskap - likväl deras uppskattade förmåga - vara faktorer som påverkar hur de använder föräldramedling när det kommer till digitala medier.

Forskning av Livingstone et al. (2017, s.101) har i sin tur visat att föräldrars egna digitala kompetens hänger ihop med hur de visar stöd kring sina barns medieanvändande. Ju mer självsäkra föräldrar är i sitt eget digitala kunnande, desto mer engagerade är de i att aktivt stötta sitt barn vid medieanvändning genom att bygga trygghet kring användandet och se till att barnens behov tillgodoses på ett säkert sätt. Mindre självsäkra föräldrar tenderar istället att anta ett mer restriktivt åtagande och begränsa barnets användande (ibid).

I studien *“Identifying and Explaining the Relationship Between Parental Mediation and Children's Aggression”* undersöktes föräldrars medling av våldsamma TV program och hur det i sin tur påverkade barns beteende (Nathanson, 1999). Resultatet visade att medan en viss grad av restriktiv medling från föräldrarna gav positiva effekter, kunde en låg nivå av restriktiv medling leda till negativa effekter. Likväl kunde en väldigt hög nivå av restriktiv medling leda till negativa effekter på barnet (Nathanson, 1999, s. 136 f.). Barn kan alltså reagera negativt på att antingen ha för lite medling från föräldrar, men också från att ha för mycket. Ett liknande resultat kommer från en Singaporiansk studie som visade att tonåringar

reagerar negativt på både en låg nivå av aktiv medling samt på en väldigt hög nivå av restriktiv medling från sina föräldrar när det kommer till risk övervägande på internet (Kang, Shin & Huang, 2022, s. 326 f.). Som kontrast verkade en högre nivå av aktiv medling uppmuntra tonåringen att själv bedöma deras risktagande och vara mer uppmärksamma med att ge ut privat information (ibid).

3. Teori

I följande avsnitt presenteras studiens teoretiska utgångspunkt. För studien har vi valt ut två teorier: "*Digital natives vs digital immigrants*" och "*Parental mediation theory*". Den första teorin om digital natives och digital immigrants handlar om en möjlig klyfta i digital kompetens mellan två åldersgrupper; de födda innan 1980 (digital immigrants) respektive de födda efter 1980 (digital natives). Den andra teorin, parental mediation theory, handlar om medlingsstrategier som föräldrar använder sig av för att hantera sina barns mediekonsumtion. Vår avsikt med studien är att testa om det finns några samband mellan teorierna i det att digital natives och digital immigrants agerar annorlunda när det kommer till föräldramedling. Vidare avslutar vi avsnittet med att presentera de hypoteser som vi formulerade utifrån de teorier som var grunden till våra frågeställningar.

3.1 Digital natives vs digital immigrants

Teorin om *digital natives* och *digital immigrants* har framtagits av Marc Prensky (2001) utifrån ett resonemang om hur det fanns en stor skillnad på dagens elever, från förskoleklass till universitetet, och dem som kommit före när det kommer till hur man tänker och bearbetar information. Prensky (2001, s.1) menar att detta är på grund av den snabba teknologiska utvecklingen som skedde under 90-talet, vilket ledde till en fundamental förändring i hur elever vid den tiden växte upp jämfört med tidigare generationer. Bestående av dem födda efter år 1980 fanns det plötsligt en generation där majoriteten under sin uppväxt varit omringade av teknologi i form av TV-apparater, datorer, datorspel, telefoner och internet med funktioner som email och direktmeddelande. Denna generation har Prensky (2001, s.1) döpt till digital natives, digitala invånare eller infödingar som det blir på svenska, och framhåller att det är dem som har fötts in i den digitala världen och på så sätt har det digitala språket som ett slags modersmål. Den digitala utvecklingen fortsatte stadigt in på 2000-talet och fortsätter än idag, vilket innebär att alla födda under denna utveckling har fötts in i en digital värld och är digital natives. Dagens digital natives är såklart

omringade av nyare och annorlunda teknologi och den digitala världen skiljer sig åt från den som existerade från 1980 till slutet av 90-talet, särskilt i och med explosionen av smartmobiler, surfplattor och sociala medier som skett under 2000-talet och idag är en stor del av samhällets vardag.

I och med denna förändring som fundamentalt särskiljer dem födda efter år 1980 har Prensky (2001) teoretiserat kring de tidigare generationerna där människorna inte har fötts in i en digital värld. Istället har dessa personer senare i livet fått ta tag i att lära sig, utifrån eget intresse, om den digitala världen (Prensky, 2001, s.2). Denna grupp är därför inte modersmålstalare av det digitala språket som de digitala invånarna är, och har fått benämningen digitala immigranter, eller digitala immigranter på svenska (ibid). Digitala immigranter lär sig alltså ett nytt språk sent i livet, vilket har sina hinder enligt teorin. De menas också ha en egen dialekt när det kommer till det digitala språket som på ett vis är immigranternas fot i det förflutna- i den tid då den digitala världen inte fanns (Prensky, 2001, s.2). Teorin lyfter några exempel på när dialekten blir tydlig, som att skriva ut texter för att göra redigeringar istället för att göra dem på datorn eller att läsa en instruktionsmanual för ett program istället för att lita på att man lär sig hur programmet fungerar under själva användandet.

Teorin åberopar vidare konsekvenserna med skillnaderna i de digitala språkkunskaperna, också kallat digital kompetens, mellan digital natives och digitala immigranter. I och med att ord och fraser som digitala immigranter använder slutar ha funktion och nya skapas istället av digital natives för att beskriva hur det fungerar idag uppstår en språkbarriär och det kan bli svårt för grupperna att förstå varandra (Prensky, 2001, s.2.). Exempel på en sådan förgången fras är "lägg på luren", som man sa förr när man hade stationära telefoner med en telefonlur. Idag har de allra flesta mobiltelefoner och yngre natives hade sannolikt undrat vad en "lur" är. Att vi inte förstår varandra är enligt teorin den mest allvarliga konsekvensen och blir problematisk i sammanhang där digitala immigranter på något sätt ska undervisa digitala natives, exempelvis mellan lärare och elev eller mellan förälder och barn (ibid). För att undvika de stora klyftor som uppkommer mellan digital kompetens hos grupperna föreslår Prensky (2001, s.3) att digitala immigranter ska ta hjälp av unga i sin omgivning för att få hjälp att lära och integrera sig. Teorin menar att det är upp till de äldre att lära sig det nya språket, då det är väldigt osannolikt att digitala natives går bakåt i tiden och lär sig de gamla sätten eftersom detta går emot hur kulturell migration fungerar (ibid).

I denna studie har vi valt att fortsätta använda oss av de engelska begreppen, digital natives och digital immigrants, och inte svenska översättningar. Detta då vi anser att de engelska uttrycken bättre fångar in och presenterar innehållet och betydelsen av teorin.

3.2 Föräldramedling

Parental mediation theory, eller teorin om föräldramedling, började utvecklas av forskare efter mitten av 1900-talet när människor blev orolig för de negativa konsekvenserna som media - framförallt tv-tittande - kunde ha på barn. Teorin om föräldramedling utvecklades egentligen som en blandning av kommunikationsteori - med fokus specifikt på interpersonell kommunikation inom familjen - och informationsprocessteori (Clark, 2011, s. 323 f.). Meningen var att belysa den roll föräldrar tar på sig att reglera och ansvara över sina barns erfarenheter med media (ibid).

År 1999 publicerade professorn Amy Nathanson en artikel som sammanställde tre olika strategier (varav två är relevanta för denna studie) som föräldrar har observerats ha i relation till sitt barn tv användande. Med föräldramedling i denna kontext poängteras att föräldrar får en roll och ett ansvar att på något sätt reglera och hantera sina barns upplevelser och användning av TV:n. Den första strategin hon observerade var *aktiv* medling (active mediation) som innebär att föräldrar har en öppen dialog med sina barn om vad de ser på tv (Nathanson, 1999, s.28 f.). Den andra strategin som observerades i studien var *restriktiv* medling (restrictive mediation) som innebär att föräldrar reglerar barns tv användning genom bestämda regler och överenskommelser om konsekvenser av att inte följa regler som fullföljs (ibid). Den tredje strategin som observerades var "medtittande" (co-viewing) som då innebar en icke-verbal kommunikation där föräldrarna tittar på tv tillsammans med sitt barn (ibid). Denna sistnämnda strategin är dock inte relevant för vår studie eftersom vi intresserar oss för barns sociala medieanvändning och vi resonerar att det inte är en vanligt förekommande strategi för föräldrar att använda i relation till just sociala medier.

Sedan denna artikel om föräldramedling publicerades har stora förändringar skett i utvecklingen av digitala medier, som innebär att föräldrar idag har ett ansvar att hantera mycket mer än bara sina barns tv-tittande. Idag tillkommer även barns användning av datorer, smarttelefoner och alla de sociala medier och hemsidor som de har tillgång till

genom dem. Rollen som digital media har både inom familjen och i samhället har därför förändrats, och med denna förändring har föräldrars strategier behövt utvecklas. Vidare är smarttelefoner och datorer den typ av media som kan användas för att faktiskt interagera med både världen runt omkring - men även inom familjen - medan tv-tittande endast ger barnet en möjlighet att ta del av världen runt omkring (Clark, 2011, 324). För dagens digitala media finns det alltså ytterligare kontexter som de kan användas inom, vilket måste tas till hänsyn av föräldrar (ibid).

Teorin om föräldramedling kan därför omformuleras till att handla om all typ av media, vilket bland annat gjorts av forskarna Sonia Livingstone och Ellen Helsper (2008). Aktiv medling innebär då att föräldrar har en öppen dialog med sitt barn om den media som används, vare sig det är något barnet lyssnar på, ser på, läser eller deltar i (Livingstone & Helsper, 2008, s. 583). Denna dialog kan både vara i ett instruktivt syfte, men också handla om att föräldern vill diskutera innehållet som ens barn konsumerar (ibid). Restriktiv medling har till stor del samma definition som tidigare, att föräldrar sätter regler om användning av digitala media, såsom tidsgränser, vilka medier barnet får använda eller när de får använda specifik typ av media. Än en gång appliceras restriktiv medling utan att direkt diskutera varför barnen inte får spela vissa typer av våldsamma spel, ha vissa appar eller se vissa typer av filmer (ibid).

3.3 Hypoteser

Utifrån våra teorier om "*digital natives vs digital immigrants*" och "*parental mediation theory*" och tidigare forskning har vi deducerat ett antal hypoteser.

Frågeställning 1

Hypotes 1 (H1): Föräldrar överlag använder mer aktiv medling än restriktiv medling

Frågeställning 2

Nollhypotes (H2): Det finns inget samband mellan vilken årsgrupp föräldrar tillhör (digital natives/digital natives) och vilken medlingsstrategi de använder.

Mothypotes (H3): Digital natives (föräldrar födda efter 1980) använder aktiv medlingsstrategi i större utsträckning medan digital immigrants (föräldrar födda innan 1980) använder sig i större utsträckning av restriktiv medlingsstrategi.

Frågeställning 3

Nollhypotes (H4): Det finns inget samband mellan vilken årsgrupp föräldrar tillhör (digital immigrants/digital natives) och vilken attityd de har till sitt barns sociala medieanvändande.

Mothypotes (H5): Digital natives (föräldrar födda efter 1980) har en mer positiv attityd till sina barns sociala medieanvändande än *digital immigrants* (föräldrar födda innan 1980) som är mer negativt inställda.

4. Metod

I följande avsnitt presenteras studiens metod och utförande, samt motivationen för studiens utförande och styrkor respektive svagheter. Metoden redogörs under rubrikerna metodval, datainsamlingsmetod, urvalsmetod, utformning av enkät/operationalisering, analysmetod, etiska övervägande samt tillförlitlighet. Arbetsfördelningen under arbetets gång har varit som följande: Då alla delar i uppsatsen är uppdelade i underrubriker har de kunnat delas upp jämnt och skribenterna har ansvarat för varsin/varsina rubriker under varje uppsatsdel. Studien har utgått från två teorier där skribenterna haft ett huvudsakligt ansvar för varsin. Vidare har all text genomarbetats tillsammans av båda skribenterna.

4.1 Metodval

För denna studien valdes en kvantitativ metod då syftet var att både analysera samband och kartlägga en viss företeelse. En kvantitativ ansats möjliggör kvantifiering av samhällsliga aspekter i form av siffror och mått (Bryman, 2018, s.198). Studien har utgått från ett deduktivt angreppssätt, vilket innebär att hypoteser härletts från studiens teoretiska utgångspunkt som sedan prövats genom en empiriinsamling. Detta är det tillvägagångssätt som vanligtvis förknippas med kvantitativ forskning (Bryman, 2018, s.47).

Utifrån studiens två teorier togs fem begrepp fram: *Attityder*, *aktiv medling*, *restriktiv medling*, *digital natives*, och *digital immigrants*. Digital natives respektive digital immigrants är de två åldersgrupper i vilka föräldrarna delats upp i, där immigrants är alla

födda innan år 1980 och natives är alla födda år 1980 och senare. Vad som skiljer åldersgrupperna åt, som teorin förklarar, är nivån av digital kompetens. Det är i den digitala kompetensen som uppdelningen grundar sig i och som denna studien avser testa om den påverkar attityder och val av medlingsstrategier. Dessutom vill vi också klargöra att vi är medvetna om att ett barns ålder kan påverka föräldrarnas inställning och val av medlingsstrategi. Detta är inte något som täcks av denna studiens teori eller frågeställningar, men eftersom det är något som kan påverka resultatet ville vi uppmärksamma detta. Tidigare nämnda begrepp användes för att formulera frågeställningarna som denna studien avsett att besvara, vilket görs med hjälp av en enkätstudie.

4.2 Datainsamlingsmetod

Eftersom studien har en kvantitativ ansats bestämdes det att en enkätstudie skulle göras för att samla in det empiriska materialet. Mer bestämt gjordes en *Online Survey*, vilket innebar att en enkät publicerades på internet så att respondenterna själva fick läsa igenom frågorna, fylla i sina svar och skicka in dem (Larsen, 2018, s. 68). Totalt kom 104 svar in på enkäten från våra respondenter som utgjordes av föräldrar med minst ett barn i åldrar upp till och med 18 år. En online survey ansågs som ett lämpligt alternativ för studien eftersom vi på så vis kunde nå ut till många möjliga respondenter på kort tid, samt på grund av vår urvalspopulation som diskuteras vidare under rubriken *Urvalsmetod*. I enkäten fokuserar vi frågorna på det vi analyserar, vilket betyder att vi avgränsar informationsmängden på den data vi får in för att förenkla analysprocessen. Det är också ett sätt att minska risken för enkättrötthet hos respondenterna, eftersom en kortare och mer kompakt enkät tar kortare tid att svara på (Bryman, 2018, s. 286; Larsen, 2018, s. 35).

Studien följer även en tvärsnittsdesign, där vi samlar in kvantitativ data med koppling till flera variabler för att analysera samband (Bryman, 2018, s. 87 f.). Fördelaktigt med en tvärsnittsdesign är att vi kan analysera variation i vårt urval under en specifik tidpunkt, då respondenten svarar på frågorna vid samma tillfälle och under en satt tidsperiod, i vårt fall en vecka då enkäten var öppen (Bryman, 2018, s. 87 f.).

4.3 Urvalsmetod

Studien riktar sig till föräldrar med barn under 18 år. Utifrån Statistikmyndigheten fanns det över 1.2 miljoner familjer med barn under 18 år i Sverige 2022, vilket utgör vår

undersökningspopulation (Larsen, 2018, s.50). Eftersom denna population är alldeles för stor för vår studie behövde vi på något sätt göra ett urval. Vi funderade först på att begränsa oss till föräldrar i Lund och att kontakta skolor i kommunen för att därigenom dela vår enkät. Dock såg vi rätt snabbt problem med denna metod, då vi sannolikt inte skulle kunna få kontaktinformation till föräldrar på grund av sekretess. Vi ville inte heller låta skolan skicka ut enkäten då vi inte ville riskera att urvalet på något sätt manipuleras eller påverkas (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2022, s.62). Istället valde vi att fokusera på att på ett annat sätt säkra vårt urval.

För att komma i kontakt med så många föräldrar som möjligt bestämde vi oss därför för att istället dela vår enkät på nätet. Vi publicerade enkäten tillsammans med en beskrivning av dess syfte och utformning i olika forum på hemsidan "Familjeliv" samt i grupper på Facebook för att försöka nå ut till föräldrar. Detta gjordes med en medvetenhet om att föräldrarna måste använda någon av dessa sociala medier för att nås av enkäten. Det kan därför innebära att ett bias kan uppstå bland respondenterna, då de använder samma sociala medier eller forum och chansen att de alla har något gemensamt ökar, till exempel att de är intresserade av familjefrågor. Urvalet är därför inte slumpmässigt utan består av individer som själva tagit initiativet att genomföra enkäten efter att de sett den på sociala medier och alla föräldrar med barn upp till 18 år har alltså inte lika stor sannolikhet att bli utvald (Barmark & Djurfeldt, 2020, s. 65). Vi har istället haft ett icke-sannolikhetsurval i form av ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att de som haft möjlighet att ingå i urvalet är de som är medlemmar i grupperna vi delat enkäten i och alltså de som funnits oss till hands (Eliasson, 2022, s.47). Vidare användes även ett snöbollsurval genom att inkludera i beskrivningen av enkäten att respondenterna gärna får dela med sig av enkäten till någon de tror vill medverka (Bryman, 2018, s.504). Snöbollsurval kan användas för att nå fler respondenter och på så vis att öka mängden enkätsvar (Bryman, 2018, s.509 f.). Det var även en möjlighet för oss att nå föräldrar som inte använder de grupper och hemsidor där vi publicerat enkäten.

Vi valde även att inte ha en undre gräns för barnens ålder eftersom även yngre barn ofta är i kontakt med sociala medier som till exempel Youtube eller på något sätt genom deras föräldrars egna användning. Därför ansåg vi att även dessa föräldrar - som har yngre barn - kan ha en inställning och förhållningssätt när det kommer till deras barns sociala medieanvändning som var relevant för studien.

Vi skrev till både privata och offentliga föräldragrupper på Facebook och frågade om tillåtelse att göra ett inlägg med en beskrivning och länk till vår enkät. Vi blev nekade av flera grupper som inte tillät sådana typer av inlägg, men fick godkända inlägg i grupperna "Föräldrar till barn med diabetes typ 1", "Föräldrar över 40+" och "Bonusfamiljernas diskussionsgrupp". Många föräldragrupper på Facebook hade någon gemensam egenskap som till exempel föräldrarnas kön, ålder eller föräldrar till barn med någon slags diagnos. Vi resonerade därför mycket om vilka grupper vi kunde lägga upp i för att urvalet inte skulle påverkas för mycket av att respondenterna alla har något gemensamt. Vi kom fram till att föräldrar till barn med diabetes inte specifikt måste dela åsikt när det kommer till föräldrastilar eller attityder, och därför såg vi inget problematiskt med att publicera enkäten i den gruppen. Likväl såg vi inga problem med att publicera enkäten i gruppen för bonusfamiljer. Gällande Facebookgrupperna försökte vi få tillgång till både grupper som riktade sig specifikt till yngre respektive äldre föräldrar, då vi gärna vill undvika ett åldersmässigt skevt urval. Vi fick dock inte tillgång till en grupp för yngre föräldrar, men vi fick lägga upp enkäten i gruppen "Föräldrar över 40 år". Trots risken för att vårt urval skulle utgöras av övervägande äldre föräldrar, valde vi att publicera enkäten i gruppen. Detta då det var betydande för studien att få in svar från äldre föräldrar för att kunna säga något om gruppen *digital immigrants*, som ingår i två av studiens frågeställningar.

På familjeliv gjorde vi inlägg under kategorin "Föräldrar" i forumen "40+", "Barn 6-12 år" och "Ung förälder", och "Övrigt". Vi valde dessa kategorier eftersom vi ansåg att de passade vårt urval bra, och genom att publicera enkäten i ett forum för äldre föräldrar och ett för yngre försöker vi motverka att åldern på respondenterna ska luta åt något håll.

4.4 Utformning av enkät och operationalisering

Vid utformandet av vår enkät fanns det ett par saker att ta hänsyn till när det kom till att formulera enkätfrågorna. Frågeställningarna 2 och 3 har formulerats för att undersöka samband. De båda har samma beroende variabel, men olika oberoende variabler. Den beroende variabeln är föräldrarnas grupptillhörighet, digital natives eller digital immigrants. De två separata oberoende variablerna är vilken medlingsstrategi (aktiv eller restriktiv) de använder sig av för att hantera barnens sociala medieanvändande respektive föräldrars attityder gentemot att deras barn använder sociala medier. För att förtydliga för

respondenterna vad vi menade med "sociala medier" inkluderade vi exempel på populära plattformar. I enkäten formulerade vi oss som följande:

“Med sociala medier menar vi hemsidor och appar där användarna kan skapa innehåll som bilder, videor och textinlägg, och där användarna på olika sätt kan kommunicera med varandra. Exempelvis Youtube, Instagram, Facebook, Tiktok, Snapchat, Twitter/X etc.”

Frågeställning 1 är deskriptiv och är frågeställningen som kartlägger en viss företeelse. I vårt fall är den framtagen för att ta reda på vilken medlingsstrategi som föräldrar (oavsett ålder) använder sig mest av. När man som i vårt fall ska undersöka vilken relation som finns mellan begrepp, hur starkt relaterade de är samt göra så precisa skattningar som möjligt, är det relevant att göra mätningar av begreppen (Bryman, 2018, s.203). För begreppen digital natives och digital immigrants, kunde vi enkelt få ett mått genom att fråga om föräldrarnas födelseår, medan det inte var lika enkelt för de övriga begreppen därför det inte finns några direkta mått för dem då de inte på samma sätt är inneboende kvantitativa (Bryman, 2018, s.198). För attityd, aktiv medling, och restriktiv medling behövde vi av den anledningen ta fram så kallade indikatorer för att kunna få fram kvantitativ data. Datan betraktas sedan som ett mått och först när begreppen kunde mätas är då som de antog formen av variabler, beroende eller oberoende, vilket var viktigt för att vi skulle kunna svara på våra frågeställningar (Bryman, 2018, s.202).

För att mäta föräldrars attityder och i vilken utsträckning de ägnar sig åt aktiv eller restriktiv medling använde vi oss av en Likertskala. Bryman (2018, s.204) beskriver Likertskalan som ett vanligt verktyg för att studera attityder och mäta känslor och upplevelser kring ett visst tema genom att be respondenter ange i vilken utsträckning de håller med om ett antal påståenden. För att göra våra begrepp mätbara formulerade vi fyra indikatorer per begrepp i form av påståenden med fem svarsalternativ vardera. Svarsalternativen i samtliga påståenden utgör en femgradig skala där alternativen ger mellan 1-5 poäng i enlighet med hur en Likertskala utformas (Bryman, 2018, s.204).

Vi mätte föräldrars attityder gentemot deras barns sociala medieanvändande med fyra påståenden. Dessa påståenden är benämnda som VAR04-VAR07 (se nedan i *Tabell 1*). Påståendena är uttänkta på så sätt att ju högre poäng en respondent får, desto mer positiv

attityd har respondenterna till sitt barns sociala medieanvändande. Svartalternativen var; *instämmer inte alls*, *instämmer inte helt*, *varken instämmer eller instämmer inte*, *instämmer delvis*, och *instämmer i hög grad*. I påstående VAR04-VAR06 ger "*instämmer inte alls*" 1 poäng och "*instämmer i hög grad*" ger 5 poäng. VAR07 går däremot i motsatt riktning där "*instämmer inte alls*" ger 5 poäng medan "*instämmer i hög grad*" ger 1 poäng.

Anledningarna till att vi valde att låta VAR07 gå i motsatt riktning var för att slippa använda oss av dubbel negation, vilket vi ansåg skulle löpa större risk att förvirra respondenterna, samt att vi ansåg att frågans nuvarande formulering skulle resonera med föräldrar.

För att mäta begreppen aktiv och restriktiv medling tog vi hjälp av tidigare forskning när vi skulle utforma våra påståenden. I forskningsartikeln "*Development and validation of a parental social media mediation scale across child and parent samples*" av Ho et al. (2020) presenterades två sammanhängande studier som undersökt vilka strategier föräldrar använder sig av när det kom till att medla i sitt barns sociala medieanvändande. Studie 1 genomfördes med fokusgrupper, två bestående av föräldrar och två av barn, utifrån vilka forskarna definierade fyra medlingsstrategier där två av dessa var *aktiv* och *restriktiv* medling (Ho et al., 2020, s.681-683). För att sedan kunna mäta dessa utformades ett antal olika frågor för föräldrar respektive barn att svara på, vars reliabilitet sedan testades genom studie 2 där ett antal enkäter skickades ut till båda målgrupperna med dessa frågorna (Ho et al., 2020, s.683).

Ho et al. (2020, s.687) visade att frågorna för att mäta aktiv och restriktiv medling fick Cronbach's alpha värden på över 0,7, och därmed visar att de mäter det som de är tänkta att mäta på ett tillförlitligt sätt. Därmed kunde vi se att frågorna har hög reliabilitet (Barmark & Djurfeldt, 2020, s.46). Vi valde därför att använda samma frågor för vår studie, men omformulera dem till påståenden för att ingå i vår Likertskala. Originalfrågorna (se Bilaga 1) är på engelska, och eftersom vår enkät skulle vara på svenska behövde vi översätta dem. I Ho et al. (2020, s.685) mäts aktiv medling med frågorna som kallas AM1- AM4 och restriktiv medling med RM1-RM5. I vår studie omvandlade vi AM1-AM4 till påståenden VAR08-VAR11 (se *Tabell 2*) och samtliga har svartalternativen "*aldrig*", "*sällan*", "*ibland*", "*ofta*", och "*väldigt ofta*" där "*aldrig*" ger 1 poäng och "*väldigt ofta*" ger 5 poäng. För restriktiv medling har vi omvandlat RM1- RM4 till påståenden VAR12-VAR15 (se *Tabell 3*) i vår enkät och samtliga har svartalternativen "*aldrig*", "*sällan*", "*ibland*", "*mycket*", och "*väldigt mycket*" där "*aldrig*" ger 1 poäng och "*väldigt mycket*" ger 5

poäng. Vi valde att inte ha med fråga RM5 som lyder "*How frequently do you limit your child to using social media only for schoolwork?*" då vi ansåg att denna inte var särskilt relevant för vår samhällskontext. Ytterligare anledning för uteslutande var att i de fall sådan form av begränsande ändå utövas av föräldrarna, menar vi att det skulle fångas upp i påståendet 15 som lyder "*Jag reglerar vad mitt barn får göra på sociala medier*" då det innefattar vad barnet får använda sociala medier till, vilket vi ändå såg som det huvudsakliga syftet med fråga RM5.

4.5 Analysmetod

För analysen exporterades enkätsvaren från Sunet Survey in i Jamovi. Jamovi är ett dataprogram som används för att göra dataanalyser och statistiska tester och rekommenderas av Lunds Universitet för kandidatuppsatser som denna. I Jamovi började vi med att ta fram en kod för att dela upp våra respondenter i två grupper; De födda innan 1980 och de födda efter 1980. Den förstnämnda är gruppen digital immigrants och den sistnämnda gruppen digital natives. Vi kodade om vår data för föräldrarnas födelseår med hjälp av koden: "IF(År<1980,"Innan 1980", IF(År>1979,"Efter 1980"))", och fick då fram den nya datavariabeln "Årsgrupper".

Vidare skapades indexvariablerna för attityd, aktiv medling, och restriktiv medling genom att göra reliabilitetsanalyser för att få fram medelvärdessummor. Det är medelvärdessummorna som utgör våra indexvariabler. Genom samma typ av analyser togs ett Cronbachs alpha värde fram för vardera index. Detta värde användes för att kontrollera att påståendena i enkäten mäter samma sak och alltså har en intern konsistens (Thrane, 2019, s.44). När indexvariablerna hade skapats kunde vi göra bivariata analyser i form av independent samples T-test som används för att jämföra medelvärden (Thrane, 2019, s.122). På så sätt fick vi fram siffrorna som vi behövde för att undersöka de två sambanden som studien intresserat sig för. Med index för aktiv samt restriktiv medling gjordes en deskriptiv analys för att besvara frågeställning 1. Denna analys presenteras i två histogram som visar fördelningen över hur föräldrar svarat om vilka medlingsstrategier de använder.

I tabellerna nedan presenteras studiens indexvariabler och deras Cronbach's alpha-värde. I tabellerna presenteras antalet respondenter som N och standardavvikelse som SA . $C\alpha$ (utan variabeln) presenterar Cronbach's alpha som uppnås om variabeln i fråga tas bort.

Tabell 1: Indexvariabel för Attityd, Cronbach's α : 0.7064

Variabel	Påstående	N	Medelvärde	SA	C α (utan variabeln)
VAR04	Jag känner mig trygg med att mitt barn använder sociala medier	104	3,08	1,33	0,1086
VAR05	Sociala medier är en värdefull del av mitt barns sociala liv	104	3,43	1,37	0,3622
VAR06	Sociala medier är en betydelsefull del av mitt barns utbildning och utveckling	104	2,92	1,33	0,074
VAR07	Jag tycker att mitt barn spenderar för mycket tid på sociala medier	104	2,8	1,44	0,7064

I tabellen ovan kan man se att det högsta värdet av Cronbach's α uppnås om vi tar bort variabel VAR07 (C α utan VAR07), och vi valde därför att ta bort VAR07 när vi skapade vårt index för attityd för att få ett Cronbach's α på 0.7064. Detta diskuteras vidare under avsnittet *Tillförlitlighet*.

Tabell 2: Indexvariabel för Aktiv medling, Cronbach's α : 0.877

Variabel	Påstående	N	Medelvärde	SA	C α (utan variabeln)
VAR08	Jag pratar med mitt barn om innehåll som den konsumerar på sociala medier	104	3,75	0,9	0,881
VAR09	Jag pratar med mitt barn om att man inte ska ge ut sin privata information på sociala medier	104	3,95	1,06	0,845
VAR10	Jag pratar med mitt barn om att lämna- eller inte delta i situationer på sociala medier som känns obekväma eller läskiga	104	3,86	1,04	0,825
VAR11	Jag pratar med mitt barn om olika risker som finns med sociala medier	104	3,83	0,95	0,813

I tabellen ovan kan man se att Cronbach's α utan VAR08 är 0.004 högre än det totala Cronbach's α . Eftersom detta är en väldigt liten skillnad och eftersom vi har utformat påståendena för variablerna utifrån en tidigare testad indexvariabel har vi valt att fortfarande ha med alla variabler i indexen.

Tabell 3: Indexvariabel för Restriktiv medling, Cronbach's α : 0.833

Variabel	Påstående	N	Medelvärde	SA	C α (utan variabeln)
VAR12	Jag reglerar vilka typer av sociala medieplattformar mitt barn får ha tillgång till	104	2,64	1,36	0,751
VAR13	Jag har regler kring mitt barns användning av olika sociala medier	104	3,15	1,16	0,804
VAR14	Jag reglerar vad mitt barn får göra på sociala medier	104	3,28	1,27	0,771
VAR15	Jag reglerar mängden tid mitt barn får använda sociala medier	104	3,02	1,26	0,823

I tabellen ovan kan man se att det högsta värdet på Cronbach's alpha uppnås med alla variabler.

4.6 Etiska överväganden

I den etiska bedömningen av studiens utförande har vi följt de fyra forskningsetiska principerna i humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning - *Informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Vetenskapsrådet, 2002). För att informera respondenterna tydligt beskrev vi undersökningens syfte och hur enkäten var utformad både i följebrevet (i vårt fall inlägget på sociala medier) och i början av enkäten. Villkoren för studien och medverkan beskrevs också i följebrevet, samt att medverkan var frivillig och kunde avbrytas fram till att enkätsvaren lämnades in. Vi valde att ha informationen om samtycke i slutet av enkäten eftersom respondenten egentligen lämnar samtycke till att vara med i studien genom att själv ta initiativ till att fylla i informationen och lämna in svaren.

För att utforma enkäten använde vi Lunds Universitets rekommenderade enkätverktyget *Sunet Survey*, som är ett etablerat och säkert enkätverktyg för att hantera data. Eftersom vi utförde en publik enkätstudie var alla svar som samlades in anonyma. De kan alltså inte spåras tillbaka till respondenterna eftersom frågorna i enkäten inte består av någon identifierbar eller känslig information. Datan som samlas in kommer endast användas i syfte av studien och kommer inte att sparas för att kunna användas i något annat sammanhang. Vi var även noga när vi formulerade påståendena i enkäten för att inte använda dömande eller

värderande språk för att inte påverka respondenterna negativt, men vi bedömer heller inte att ämnet är av en särskilt känslig natur att det kan påverka respondenterna, vilket är en del av *individskyddskravet* (Vetenskapsrådet, 2002, s. 5).

4.7 Tillförlitlighet

I kvantitativ forskning finns det två begrepp som är viktiga att diskutera när det gäller en studies tillförlitlighet; *validitet* och *reliabilitet*. Validitet innebär att man faktiskt mäter det som ska mätas (Barmark & Djurfeldt, 2020, s.45). Vi har för denna studie strävat efter att ta fram indikatorer som överensstämmer med de teoretiska begreppen så tillförlitligt som möjligt. Detta för att försöka minimera eventuella systematiska mätfel som skulle sänka studiens validitet (ibid). Som tidigare nämnt under avsnittet “utformning av enkät” är våra indikatorer för aktiv och restriktiv medling inhämtade från tidigare forskning. Frågorna har av Ho et al. (2020) prövats och visat på hög validitet, och genom att använda oss av dessa har vi kunnat höja denna studiens tillförlitlighet. I och med att vi behövde översätta och omformulera originalindikatorerna från engelska frågor till svenska påståenden gjorde vi vårt yttersta för att våra formuleringar skulle täcka in samma saker som originalen. Detta för att inte den testade validiteten skulle förändras allt för mycket.

För att ta fram indikatorer för vårt teoretiska begrepp *attityd* reflekterade vi kring aspekter som kan påverka föräldrars inställning till sina barns sociala medieanvändning. Vi kom fram till att trygghet, socialisering, utveckling och lärande, samt hur mycket tid som läggs på användandet, var relevant för att mäta begreppet. Vi ansträngde oss för att formulera påståenden som kunde operationalisera dessa aspekter och omfatta det vi ville mäta för att stärka validiteten. Bryman (2018, s.210) skriver att då man tar fram nya mått måste man kunna visa på *ytvaliditet*, vilket innebär att måtten speglar det aktuella begreppens innehåll. För att pröva framtagna indikatorer på begrepp kan man fråga folk man känner om de tycker att begreppet fångats upp (ibid). Detta gjorde vi genom vår handledningsgrupp, där vi fick respons från andra studenter och handledare att våra påståenden fångar attityd relativt bra.

Reliabilitet handlar i sin tur om hur väl svaren överensstämmer med varandra och inte beror på slumpen samt att studien ska kunna upprepas och få samma svar vid ett annat tillfälle (Barmark & Djurfeldt, 2020, s.46 f.). I och med att våra enkätrespondenter bestått av föräldrar som vi nått via sociala medier innebär detta att urvalet påverkats av vilka grupper

vi fick tillgång till, vilka som var medlemmar i dessa grupper, och till sist även vilka som såg inlägget under den tiden enkäten publicerades och var öppen. Detta medför att det inte kan garanteras att man skulle få samma svar i en replikation av studien eftersom vi inte kan kontrollera vilka som svarar på enkäten, vilket innebär att reliabiliteten i den aspekten blir något lägre (Barmark & Djurfeldt, 2020, s.46 f.). Vi har försökt motverka detta och stärka reliabiliteten genom att lägga ut påminnelser i grupperna för att försöka höja svarsfrekvensen och få så många som möjligt att delta i studien. För att stärka reliabiliteten ytterligare valde vi att inkludera kortare förklaringar för indikatorerna för restriktiv medling. Detta för att göra det enkelt och tydligt för respondenterna att förstå vad som efterfrågades så att påståendena inte blev svårbesvarade (ibid).

Att förklaringarna fungerade som vi tänkt och gjorde frågorna enklare att besvara kontrollerade vi genom att göra en form av pilotstudie med hjälp av vår handledningsgrupp, vid samma tillfälle som vi kontrollerade ytvaliditeten av våra attitydindikatorer. På detta sätt kunde vi få synpunkter från utomstående gällande utformningen och formuleringarna (Eliasson, 2022, s.41 f.). Responser vi fick var positiv till våra påståenden och vi fick höra att våra förklaringar funkade. De som deltog i pilotstudien lyfte att förklaringarna gjorde det lättare att skilja på påståendena och uppfatta vad som faktiskt efterfrågades. Med pilotstudien fick vi också bekräftat att våra påståenden för attityd samt aktiv medling tolkades rätt.

Som tidigare nämnt under *analysmetod* gjorde vi även reliabilitetsanalyser för att ta reda på hur väl våra variabler korrelerade med varandra. Vi kom på så sätt fram till att vi skulle plocka bort VAR07 ur vår index för attityd då vi såg att den inte korrelerade väl med våra andra variabler. Respondenterna svarade alltså inte som vi hade tänkt och detta kan ha berott på att man kan uppleva att ens barn spenderar för mycket tid på sociala medier oavsett om man anser att sociala medier är betydelsefullt för ens barn eller inte. Genom att plocka bort VAR07 fick vi ett högre Cronbach's alpha värde (se *Tabell 1*) och därmed högre reliabilitet i mätningen (Thrane, 2019, s.44).

5. Resultat

I följande avsnitt presenteras resultatet av enkätundersökningen och de analyser som genomförts i ordning av forskningsfrågorna. Det totala antalet respondenter som svarade på

enkätundersökningen var N=104, men här har en respondent räknats bort då den angav att hans barn var född 1999, och därför hamnade utanför urvalet som var föräldrar med barn upp till 18 år gamla. Alla respondenter svarade på samtliga enkätfrågor. Totalt var det 58 respondenter som var födda innan 1980 och kategoriserades in i årsgruppen “Innan 1980”, vilket representerar de som är digital immigrants enligt vår teori. 46 respondenter var födda efter 1980 och kategoriserades då in i årsgruppen “Efter 1980”. Dessa är digital natives enligt teorin. Den äldsta respondenten var född år 1966 och den yngsta år 2000. Fördelningen av kön var totalt 78 kvinnor och 26 män, vilket betyder att 75% av respondenterna var kvinnor.

5.1 Den mest använda medlingsstrategin

Den första frågeställningen handlade om vilken medlingsstrategi som var den vanligaste bland de responderande föräldrarna. Vår hypotes för frågeställningen var att aktiv medling skulle vara den vanligaste medlingsstrategin som föräldrar använder för att hantera sina barns medieanvändning.

Tabell 4: Deskriptiv data för variabler som ingår i indexvariabeln för aktiv medling

Variabel	Påstående	N	Medelvärde	Median	SA	Minimum	Maximum
VAR08	Jag pratar med mitt barn om innehåll som den konsumerar på sociala medier	104	3,75	4	0,9	1	5
VAR09	Jag pratar med mitt barn om att man inte ska ge ut sin privata information på sociala medier	104	3,95	4	1,06	1	5
VAR10	Jag pratar med mitt barn om att lämna- eller inte delta i situationer på sociala medier som känns obekväma eller läskiga	104	3,86	4	1,04	1	5
VAR11	Jag pratar med mitt barn om olika risker som finns med sociala medier	104	3,83	4	0,95	1	5

I tabellen ovan presenteras den deskriptiva datan för den totala användningen av variablerna för aktiv medling. Minimivärdet och maximivärdet är 1 respektive 5 på samtliga variabler, vilket betyder att minst en respondent svarat det lägsta eller högsta värdet på likertskalan på samtliga frågor, och att alla nivåer av medling användes. Även medianen är densamma på alla variabler, 4, och medelvärdet ligger på mellan 3.75-3.95, vilket betyder att

respondenterna tenderade att svara högt på variablerna, och därmed använder sig mycket av aktiv medling. Standardavvikelsen (SA) för samtliga variabler är också mycket lika, mellan 0.95-1.06. VAR09 är variabeln med högst medelvärde, 3.95, och högst standardavvikelse, 1.06. Det betyder att respondenterna hade en större spridning av svaren på VAR09 jämfört med de andra variablerna, samtidigt som de också tenderade att skatta ett högre värde på likertskalan på denna variabel. Den aktiva medlingen som respondenterna använde minst var VAR08 med medelvärdet 3.75, vilket var att prata med sina barn om innehåll som de konsumerar på sociala medier.

Tabell 5: Deskriptiv data för variabler som ingår i indexvariabeln för restriktiv medling

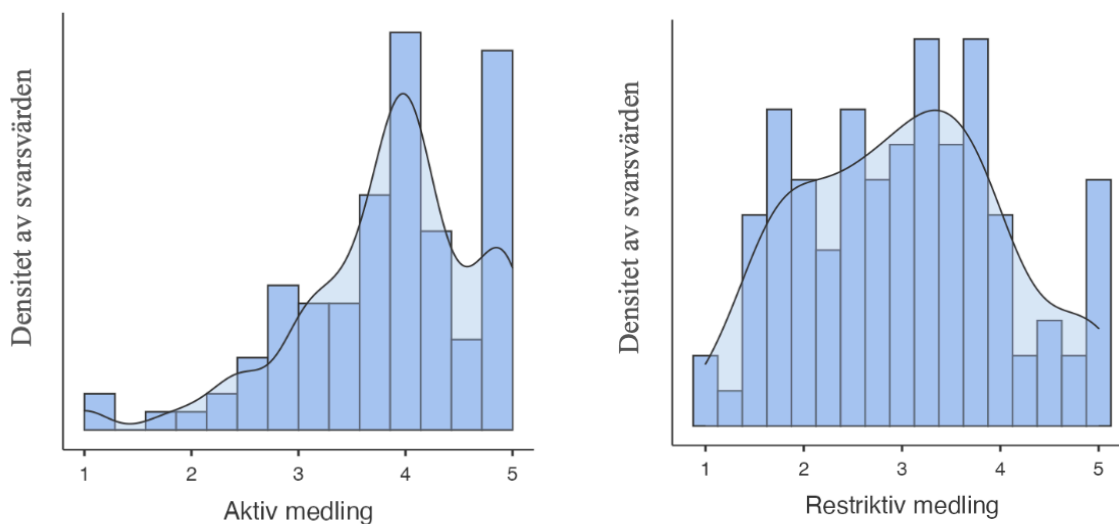
Variabel	Påstående	N	Medelvärde	Median	SA	Minimum	Maximum
VAR12	Jag reglerar vilka typer av sociala medieplattformmar mitt barn får ha tillgång till	104	2,64	3	1,36	1	5
VAR13	Jag har regler kring mitt barns användning av olika sociala medier	104	3,15	3	1,16	1	5
VAR14	Jag reglerar vad mitt barn får göra på sociala medier	104	3,28	3,5	1,27	1	5
VAR15	Jag reglerar mängden tid mitt barn får använda sociala medier	104	3,02	3	1,26	1	5

I tabellen ovan presenteras den deskriptiva datan för den totala användningen av variablerna för restriktiv medling. Minimivärdet och maximivärdet är 1 respektive 5 på samtliga variabler (samma som för de aktiva variablerna i *Tabell 4*) vilket betyder att minst en respondent svarade det lägsta och det högsta värdet på likertskalan på samtliga variabler, och att alla nivåer av medling användes. Medianen är 3 för alla variabler utom VAR14, som har en något högre median med ett värde på 3.5. VAR14 har också det högsta medelvärdet på 3.28, vilket betyder att den restriktiva medling som respondenterna tenderade att applicera mest var att reglera vad deras barn får göra på sociala medier. Den restriktiva medling som föräldrarna applicerade minst var VAR12 med ett medelvärde på 2.64, att reglera vilka typer av sociala medieplattformmar som deras barn får ha tillgång till.

Resultatet på frågeställning 1 kan därmed utläsas från både *Tabell 4* och *Tabell 5*, där vi kan se att medianen och medelvärdet för aktiv medling är högre jämfört med den restriktiva medlingen, vilket betyder att aktiv medling var vanligare bland våra respondenter att

använda än restriktiv medling. För att visualisera resultatet presenteras det nedan i histogram.

Figur 1 & 2: Histogram över förekomsten av medlingsstrategi bland totala antalet föräldrar

I Figur 1 och 2 visualiserar vilken medlingsstrategi som var vanligast bland alla responderande föräldrar. För aktiv medling centreras svarsvärdena runt 4, medan den restriktiva medlingen mer följer normalfördelningskurvan runt 3-3.5. Därmed accepterar vi vår hypotes (H1) för frågeställning 1.

5.2 Digital natives vs digital immigrants och deras val av medlingsstrategi

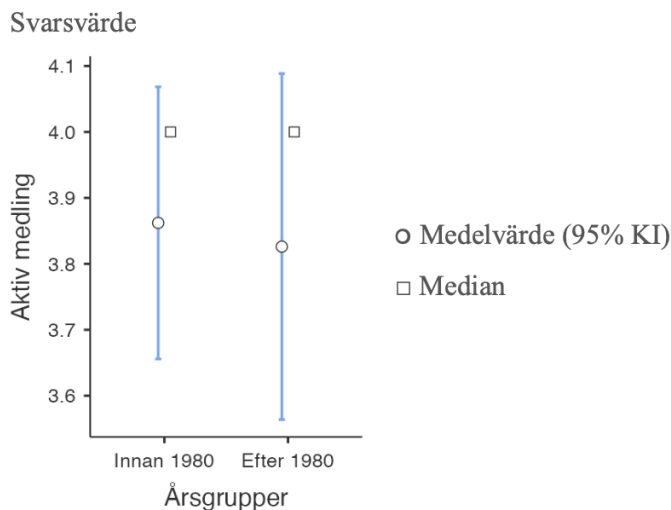
Den andra frågeställning handlade om det fanns ett samband mellan respondenternas årsgruppstillhörighet (digital natives vs digital immigrants) och vilken medlingsstrategi de använder. Vår hypotes var att digital natives (personer födda efter 1980) skulle använda mer aktiv medling, medan digital immigrants (personer födda innan 1980) skulle använda sig av mer restriktiv medling.

Tabell 6: Deskriptiv data över respondenternas årsgrupp och val av medlingsstrategi

Indexvariabel	Årsgrupp	N	Medelvärde	Median	SA
Aktiv medling	Innan 1980	58	3,86	4	0,802
	Efter 1980	46	3,83	4	0,908
Restriktiv medling	Innan 1980	58	3,03	3	1
	Efter 1980	46	3,02	3	1,084

I *Tabell 6* på föregående sida presenteras deskriptiv data för indexvariablerna aktiv- och restriktiv medling uppdelat i årsgrupperna. Medelvärdet för både aktiv- och restriktiv medling är något högre för respondenterna födda innan 1980 än de födda efter 1980, men skillnaden är under 0.03 respektive 0.01 och därför inte särskilt stor. Standardavvikelsen (SA) för restriktiv medling för båda årsgrupperna var något högre än för aktiv medling, vilket betyder att det fanns större spridning i svarsvärdena för restriktiv medling i båda årsgrupperna. För att undersöka sambandet utfördes ett t-test som visualiseras och presenteras nedan i *Figur 3* och *Figur 4*.

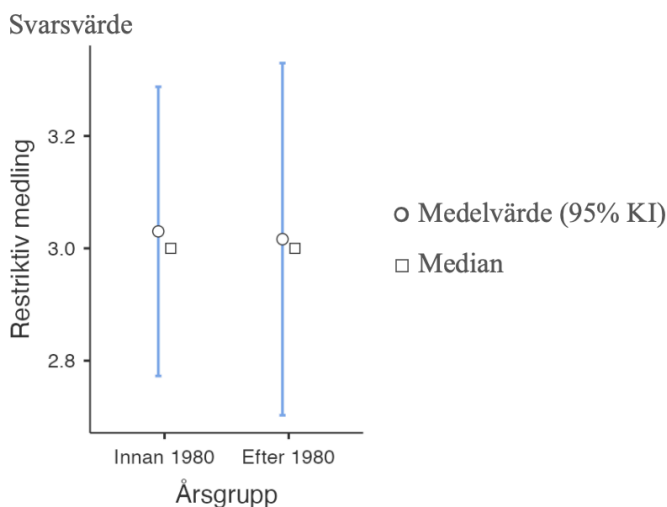
Figur 3: Aktiv medling mellan årsgrupper

T-testet för sambandet mellan användning av aktiv medling och årsgruppsstillhörighet visade:
 $t(102) = 0,2143$, $p=,831$

Det finns därför inget signifikant samband och vår nollhypotes (H2) för frågeställningen accepteras.

Figur 4: Restriktiv medling mellan årgrupper

T-testet för sambandet mellan användning av restriktiv medling och årsgruppsstillhörighet visade:
 $t(102) = 0,0677$, $p=,946$

Det finns därför inget signifikant samband och vår nollhypotes (H2) för frågeställningen accepteras.

Resultatet på frågeställning 2 visade alltså att P-värdet för indexvariabeln för aktiv medling var 0.831 och P-värdet för indexvariabeln för restriktiv medling var 0.943. Därmed finns inget statistiskt signifikant samband mellan föräldrars grupptillhörighet och deras val av medlingsstrategi. Detta betyder att nollhypotesen för frågeställning 2 (H2) accepteras.

5.3 Digital natives vs. digital immigrants och attityd till medieanvändande

Vår tredje frågeställning handlade om det fanns ett samband mellan respondenternas årsgrupptillhörighet och vilken attityd de har till sina barns användning av sociala medier. Vår hypotes var att digital natives (födda efter 1980) skulle vara mer positivt inställda till sitt barns sociala medieanvändande än digital immigrants (födda innan 1980).

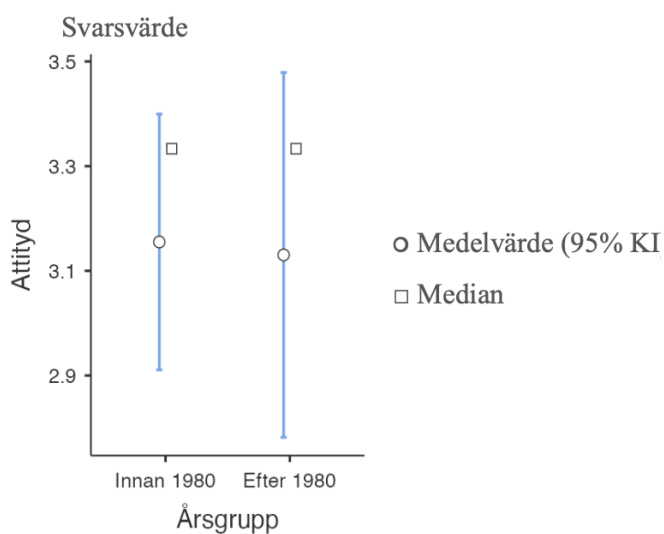
Det första t-testet som undersökte sambandet mellan vilken årsgrupp föräldrarna tillhörde och vilken attityd till deras barns sociala medieanvändning föräldrarna hade visade inget statistiskt signifikant samband.

Tabell 7: Deskriptiv data över respondenternas årsgrupp och attityd

Indexvariabel	Årsgrupp	N	Medelvärde	Median	SA
Attityd	Innan 1980	58	3,16	3,33	0,949
	Efter 1980	46	3,13	3,33	1,21

I tabellen ovan presenteras den deskriptiva datan för indexvariabeln för attityd till sitt barns sociala medieanvändande. Medianen är densamma för både gruppen födda innan 1980 och efter 1980, medan medelvärdet är 0.03 högre för de födda innan 1980. Överlag är alltså de respondenter födda innan 1980 något mer positiv till sitt barns sociala medieanvändande, men skillnaden är inte särskilt stor. Standardavvikelsen (SA) för de födda efter 1980 var 1.21, vilket betyder att de var mer spridda i sina svar än de födda innan 1980 som hade standardavvikelsen på 0.949. Detta är en skillnad på 0.261 i värde. För att undersöka sambandet mellan årsgrupp och attityd utfördes ett t-test som presenteras och visualiseras nedan:

Figur 5: Attityd mellan årsgrupper

T-testet för sambandet mellan attityd till sitt barns sociala medieanvändning och årsgruppstillhörighet visade:

$$t(102) = -0,117, p = ,907$$

Då p-värdet är 0.907 finns inget signifikant samband mellan föräldrars grupptillhörighet och attityd till sina barns sociala medieanvändande och vår nollhypotes för frågeställning 3 (H4) accepteras.

6. Diskussion

I följande avsnitt diskuteras studiens resultat utifrån teori och tidigare forskning. Syftet med studien var att undersöka om föräldrars attityder kring sina barns sociala medieanvändande respektive val av medlingsstrategi hade någon korrelation med vilken årsgrupp föräldrarna tillhör, digital natives eller digital immigrants. Vidare var syftet att undersöka vilken strategi som är vanligast hos de föräldrar som deltog i studien. Resultatet har inte visat några signifikanta samband i det att vi inte har kunnat se att föräldrarnas grupptillhörighet korrelerar med varken positiv/negativ attityd, eller med val av medlingsstrategi. Däremot visade resultatet att de föräldrar som svarat använder sig något mer av aktiv medling än restriktiv medling.

6.1 Resultat och teori

Denna studie har syftat till att, genom våra frågeställningar, testa teorierna om digital natives och digital immigrants samt om medlingsstrategier. Digital immigrants hade något mer positiv inställning än digital natives och vi kunde se att båda grupperna använder sig av aktiv medling i snäppet högre grad än restriktiv medling. Enligt teorin om föräldramedling är också medling något som alla föräldrar använder sig av i olika grad, men med olika strategier (Livingstone & Helsper, 2008, s.581). Detta visade även vår studie eftersom alla variablerna hade skattats högst och lägst någon gång av respondenterna. Alltså tillämpar alla

föräldrar i studien - i olika grad - någon av de strategier som ingick i indexvariablerna för medling, vilket betyder att alla föräldrar använder sig av föräldramedling. För vår deskriptiva frågeställning om vilken medlingsstrategi som är vanligast förekommande bland dagens föräldrar överlag, visade resultatet att aktiv medling används mer än restriktiv medling. Därmed stämde vår hypotes (H1). Vi resonerar att en anledning till detta skulle kunna vara att då digitala medier är så vanligt idag att det knappt går att undvika, även för barn i de yngre åldrarna, är det vanligare och vanligare att man i hemmen diskuterar mediekonsumtion på ett sätt som överensstämmer med hur de aktiva medlingsstrategierna ser ut.

Två av frågeställningarna menade att undersöka samband mellan föräldrar som räknas till digital natives eller digital immigrants och huruvida det hänger ihop med deras val av medlingsstrategi - aktiv eller restriktiv medling - respektive deras attityd till sina barns sociala medieanvändande. Enligt Prensky (2001) teori är digital natives, alltså den yngre gruppen bestående av de födda 1980 och senare, mer bekväma och kunniga när det kommer till att använda digitala verktyg och tenderar därmed att ha högre digital kompetens. Detta medan digital immigrants hamnar mer och mer efter i den digitala utvecklingen ju tidigare man är född. Livingstone och Helsper (2008) teori om föräldramedling framhåller i sin tur föräldrars roll i sina barns medieanvändande, och i och med de skilda förutsättningarna som Prensky (2001) lyfter såg vi en möjlighet att attityder och medlingsstrategier skulle kunna skilja sig mellan grupperna. Vårt resultat visade dock inte på några sådana samband. Istället såg vi att det var rätt jämnt mellan grupperna både gällande attityden och aktiv/restruktiv medling. Därmed accepteras våra nollhypoteser (H2 och H4) för frågeställning 2 och 3.

P-värdet för båda sambandsanalyserna var högre dock än 0,05, vilket indikerar att resultatet kan ha uppstått av en slump. Viktigt att belysa är det därför att antalet respondenter var relativt få, endast 104 svar, och huvudsakligen födda på 70- eller 80-talet. Det har alltså inte varit stora ålderskillnader på föräldrarna som svarat på vår enkät och även fastän de enligt teorin tillhör olika grupper kan vi anta att i och med det täta åldersspannet har dessa föräldrar generellt sett haft rätt lika uppväxter när det kommer till den digitala prägeln. Detta kan i sin tur, sett utifrån med teorin om digital natives och digital immigrants, ha resulterat i att den digitala kompetensen hos respondenterna är på en jämlik nivå, vilket kan förklara varför resultatet skiljer sig såpass lite mellan grupperna. Vi har inte heller fått ett representativt resultat, utan för att få det hade vi dels behövt få in fler svar överlag, dels

också nå ut till fler respondenter som är födda tidigare än 1960-talet och senare än 1980-talet.

Slutligen vill vi lyfta att en annan möjlig tanke vara att teorin om digital natives och digital immigrants kanske inte fångar i det fenomen som teorin menar att belysa, vilket framförallt handlar om generationsskillnader och digital kunskap. De flesta föräldrar idag har antingen växt upp med en stor del av den digitala tekniken som finns idag, eller också behövt anpassa sig till den i sitt privatliv eller på arbetsplatsen. Ålder, eller generationstillhörighet, kanske på det viset inte längre är den faktor som påverkar en persons digital kunskap mest.

6.2 Jämförelse med tidigare forskning

Alvarez et al. (2013, s.73 f.) framhåller att det finns en skillnad i vilken medlingsstrategi äldre och yngre föräldrar använder för sitt barns medieanvändning, där yngre föräldrar tenderar att vara mer aktiva och äldre mer restriktiva. Som tidigare nämnts visade dock resultatet i vår studie inte några signifikanta skillnader i hur föräldrarnas årgруппstillhörighet påverkar vilken medling de använder. På så sätt skiljer sig vårt resultat från tidigare forskning. Däremot visade resultatet att alla föräldrar - oavsett årgрупп - överlag skattade högt på både aktiv medling och restriktiv medling, vilket följer den svenska rapporten från Statens medieråd som kom fram till att föräldrar som sätter många regler också tenderar att prata mycket med sina barn om barnets användning av digitala medier (Ekman, 2016, s. 74). Ett konstaterande utifrån detta är att föräldrar som använder restriktiv medling i mycket hög utsträckning också ofta tenderar att använda aktiv medling i högre utsträckning - vilket vi utifrån tidigare forskning kan se är en lämplig kombination av medling för att hantera sitt barns medieanvändande (Kang, Shin & Huang, 2022).

Något som beskrivits i tidigare forskning är att barnets ålder var en betydande faktor för både vilken attityd till medieanvändning föräldrar hade samt i hur hög grad de använder medling gentemot sitt barn. Föräldrar tenderar att använda mindre medling ju äldre barnet blir och även ha en mer positiv attityd till att barnet kan hantera sin medieanvändning själv (Alvarez et al., 2013; De Ayala López et al., 2020; Dedkova & Mýlek, 2023). Eftersom våra analyser inte visade något signifikant samband mellan föräldrarnas attityd och årgрупп respektive medlingsstrategi valde vi att göra en enklare analys för att testa om man kunde se några skillnader genom att istället dela upp barnen i två grupper - en med barn under 10 års

ålder och en med barn över 10 års ålder. Detta gjordes med samma typ av kod som användes för att dela upp respondenterna i datavariabeln “Årsgrupper” (Se avsnitt 4.5 *Analysmetod*). Analysen för alla 3 indexvariabler och barnens ålder visade då på ett signifikant samband med ett p-värde på <0.003 . Föräldrar till barn under 10 års ålder hade både en mer negativ attityd till medieanvändning, använde mer restriktiv medling samt mindre aktiv medling än föräldrar till barn över 10 år gamla.

Som nämnts under avsnittet *Tillförlitlighet* (se s.19) valde vi att ta bort VAR07 från indexvariabeln för attityd eftersom respondenterna inte svarade som vi hade tänkt. Föräldrar som skattade högt på vilken betydelse de anser att sociala medier har för sina barn var också de föräldrar som skattade högt på att de ansåg att deras barn spenderade för mycket tid på sociala medier - när vi hade tänkt att det skulle vara det omvända. Till en början bedömde vi att påståendet inte tillhörde indexvariabeln, eftersom vi drog slutsatsen att föräldrar skulle kunna anse att barnet spenderar lite respektive för mycket tid på sociala medier oavsett vilken betydelse de ansåg att sociala medier kunde ha för deras barn. Men en observation vi gjorde var att detta i själva verket följer tidigare forskning som visat att föräldrar som är positivt inställda till media ofta har barn med mycket skärmtid (Lauricella et al., 2015; Lee, Kim & Kim 2022). Även fast vårt påstående (VAR07) handlade om föräldrarnas uppfattning och inte barnens faktiska användande av sociala medier, och man därför inte kan koppla ihop vad påståendet visade med vår studie, är det ändå intressant att den trenden kunde ses i vår studie. Frågan är om det är något som skulle kunna ses i vidare forskning eller om det bara var en slump eftersom vi inte kan dra några slutsatser som kan generaliseras till resten av samhället.

6.3 Begränsningar

Begränsningar som vi stött på under genomförandet av denna studie har framförallt varit i relation till vårt urval och datainsamlingsmetod. Att komma i kontakt med föräldrar via Facebook var svårare än vi ursprungligen hade föreställt oss, då vi inte fick tillgång till lika många grupper riktade till föräldrar som vi hade hoppats på. Vidare var det också svårt att säkerställa att vi skulle få ett jämnt fördelat urval när det gällde både föräldrarnas och barnens kön och åldrar eftersom vi använde ett bekvämlighetsurval samt snöbollsurval. Detta visade sig också när vi fick en stor majoritet av kvinnor som respondenter (75% av respondenterna), vilket vi till viss del hade förväntat oss eftersom vi hade uppfattningen om

att det är majoriteten kvinnor som använder de sociala medier vi använde för att sprida enkäten. Eftersom kön är en faktor som skulle kunna påverka en persons föräldraskap och attityd är detta något som kan ha påverkat vårt resultat. Dessa begränsningar gjorde oss under arbetsprocessen medvetna om att vi sannolikt inte skulle få ett resultat som var statistiskt signifikant, vilket tidigare i diskussionen belysts att vi heller inte fick.

6.4 Slutsatser

Slutsatserna som vi kan dra för den här studien är att inget signifikant samband har framkommit mellan föräldrars ålder och deras attityd respektive val av medlingsstrategi. På frågeställning 1 *“Är det vanligast att föräldrar använder aktiv medling eller restriktiv medling när det kommer till deras barns sociala medieanvändning?”* fick vi svaret att aktiva strategier är något vanligare än restriktiva totalt sett bland alla respondenter i studien (föräldrar). Frågeställning 2 *“Finns det ett samband mellan vilken årsgrupp föräldrarna tillhör (Digital natives eller Digital immigrants) och vilken medlingsstrategi de använder (aktiv vs restriktiv) när det kommer till deras barns sociala medieanvändning?”*, resulterade inte i något signifikant samband då aktiva strategier visade sig mer förekommande bland båda grupperna. Inte heller för frågeställning 3; *“Finns det ett samband mellan vilken årsgrupp föräldrarna tillhör (Digital natives eller Digital immigrants) och huruvida de är positivt eller negativt inställda till sitt barns sociala medieanvändning?”*, fick vi fram ett signifikant samband, men vi kunde se att digital immigrants var något mer positiva än digitala natives.

Eftersom resultatet inte visade på några samband har vi inte kunnat dra några slutsatser om att skillnaden i digital kompetens mellan årsgrupperna som lyfts i det teoretiska underlaget har någon påverkan på föräldrarnas val av medlingsstrategi eller attityd till barns sociala medieanvändande. Även fast vi inte direkt kan applicera vårt resultat på befolkningen i stort antyder vårt resultat att de flesta föräldrar använder någon form av medling, där ett aktivt förhållningssätt används något mer än ett restriktivt. Men även att det är vanligt att föräldrar använder en kombination av aktiva och restriktiva strategier när det gäller att hantera sina barns medieanvändning.

För att bättre testa teorin om digital natives och digital immigrants och vilken påverkan det har på föräldrars attityder och medlingsstrategier behövs mer forskning på området. Utifrån

den kunskap vi fått genom vår studie menar vi att man istället för att enbart fråga föräldrar med barn upp till och med 18 år, skulle kunna välja att inte begränsa urvalet av föräldrar på det sättet. Vi ser möjligheter att ett bredare urval skulle uppnås genom att endast fokusera på föräldrarnas födelseår, då man skulle möjliggöra för vem som helst att vara respondent och därmed få bättre spridning i åldersspannet än vad vi lyckats få i denna studien. Istället för att då fokusera på respondenternas nuvarande barn som är under 18 år gamla, skulle man kunna undersöka en mer generell uppfattning om hur respondenterna anser att barns sociala medieanvändning ska hanteras av föräldrar. Ett annat intressant forskningsspår för att undersöka kopplingar mellan våra teorier skulle kunna vara att undersöka föräldrars upplevelse av sitt eget digitala användande och deras val av medlingsstrategi och sedan göra en jämförelse mellan digital natives och digital immigrants. Det skulle kunna bidra till en bättre uppfattning kring betydelsen av digital kompetens för föräldrarollen och föräldraskap i dagens samhälle.

7. Referenslista

Alvarez, Miriam, Alejandra Torrez, E. Rodrigues., Sonia Padila, Maria José Rodrigo (2013) Attitudes and parenting dimensions in parents' regulation of Internet use by primary and secondary school children. *Computers and Education*, 27: 69-78

Barmark, Mimmi & Göran Djurfeldt (2020). *Statistisk verktyglåda 0- att förstå och förändra världen med siffror*. Lund: Studentlitteratur AB

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Clark, Lynn Schofield (2011). Parental Mediation Theory for the Digital Age. *Communication Theory*, 21 (4): 323–343.

Cohen Alyssa, Anne Bendelow, Tracie Smith, Colleen Cicchetti, Matthew Davis & Marie Heffernan. (2023) Parental Attitudes on Social Media Monitoring for Youth: Cross-Sectional Survey Study. *JMIR Pediatr Parent*, 6.

De Ayala López, M.C.L, Leslie Haddon, Beatriz Catalina-García & Esther Martínez-Pastor (2020). The dilemmas of parental mediation: Continuities from parenting in general. *Observatorio (OBS*)*, 14 (4): 119-134

Dedkova, Lenka & Vojtěch Mýlek (2023). Parental mediation of online interactions and its relation to adolescents' contacts with new people online: the role of risk perception. *Information, Communication & Society*, 26 (16): 3179–3196.

Ekman, Mattias (2016). *Mellan auktoritet och autonomi: Medieanvändning, föräldramedling och konflikter i familjelivet*. Stockholm: Statens medieråd.

Eldén, Sara (2020). *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur AB

Eliasson, Annika (2022). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur AB

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Göran Ahrne (2022). Intervjuer. I: Ahrne, Göran & Peter Svensson (red) *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber

Fidan, Nuray Kurtdede & Burak Olur. (2023) *Examining the relationship between parents' digital parenting self-efficacy and digital parenting attitudes*. Berlin: Springer Nature

Feilitzen, Cecilia von, Elza Dunkels & Olle Findahl (2011). *Hur Farligt Är Internet? : Resultat Från Den Svenska Delen Av Den Europeiska Undersökningen EU Kids Online*. Göteborg: Nordicom.

Glatz, Terese, Elizabeth Crowe & Christy Buchanan (2018). Internet-Specific Parental Self-Efficacy: Developmental Differences and Links to Internet-Specific Mediation. *Computers in Human Behavior* 84: 8–17

Gruchel, Nicole, Ricarda Kurock, Sabrina Bonanati & Heike M. Buhl (2022) Parental involvement and children's internet uses - relationship with parental role construction, self-efficacy, internet skills, and parental instruction. *Computers & Education*, 182: 104481.

Ho, Shirley, Mary O. Lwin, Liang Chen, & Minyi Chen (2020). Development and validation of a parental social media mediation scale across child and parent samples. *Internet Research*, 30 (2), 677-694.

Internetstiftelsen (2014) *Svenskarna och internet 2014*: Stockholm: Internetstiftelsen

Internetstiftelsen (2023) *Svenskarna och internet 2023*. Stockholm: Internetstiftelsen

Kang, Hyunjin, Wonsun Shin & Junru Huang (2022). Teens' privacy management on video-sharing social media: the roles of perceived privacy risk and parental mediation. *Internet Research*, 32 (1): 312-334.

Larsen, Ann Kristin (2018) *Metod helt enkelt- en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 2 uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB

Lauricella, Alexis R, Ellen Wartella & Victoria J. Rideout (2015) Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36: 11-17

Lee, Hye Eun., Ji Young Kim, & Changsook Kim (2022). The Influence of Parent Media Use, Parent Attitude on Media, and Parenting Style on Children's Media Use. *Children*, 9 (1): 37

Livingstone, Sonia & Ellen Helsper (2008). Parental mediation and children's internet use. *Journal of broadcasting and electronic media*, 52 (4): 581-599.

Livingstone, Sonia, Kjartan Ólafsson, Ellen J. Helsper, Francisco Lupiáñez-Villanueva, Giuseppe A. Veltri & Frans Folkvords (2017). Maximizing Opportunities and Minimizing Risks for Children Online: The Role of Digital Skills in Emerging Strategies of Parental Mediation. *Journal of Communication*, 67 (1): 82–105.

Nathanson, Amy (1999). Identifying and explaining the relationship between parental mediation and children's aggression. *Communication Research*, 26 (6): 124–143.

Nikken, Peter, & Marjon Schols (2015). How and Why Parents Guide the Media Use of Young Children. *Journal of Child and Family Studies*, 24 (11): 3423–3435

Mitchell, Kimberly, David Finkelhor, & Janis Wolak (2005). Protecting youth online: family use of filtering and blocking software. *Child Abuse & Neglect*, 29: 753–765.

Prensky, Marc (2001) Digital natives, digital immigrants Part 1. *On the horizon*, 9 (5): 1-6.

Regeringsbeslut s2023/01669. *Uppdrag om medieanvändande bland barn och unga*. [<https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2023/05/uppdrag-om-digital-medieanvandning-bland-barn-och-unga/> Hämtat: 2024-04-10].

Sonck, Nathalie, Peter Nikken, & Jos de Haan (2013). Determinants of Internet Mediation: A Comparison of the Reports by Dutch Parents and Children. *Journal of Children and Media*, 7 (1): 96–113

Statistikmyndigheten (2022) *Barn- och familjestatistik 2021*. Stockholm:
Statistikmyndigheten

Thrane, Christer (2019) *Kvantitativ metod : en praktisk introduktion*. Lund: Studentlitteratur
AA

Valcke, Martin, Sara Bonte, Bram De Wever, & Isabel Rots (2010). Internet parenting styles
and the impact on Internet use of primary school children. *Computer & Education*, 55:
454–464.

Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer i humanistisk-samhällsvetenskaplig
forskning*. Stockholm: Elanders Gotab

8. Bilagor

Bilaga 1: Originalfrågor för aktiv och restriktiv indexvariabel

Aktiv medling

AM1: How frequently do you tell your child about the information they can disclose on social media?

AM2: How frequently do you remind your child not to give out personal information on social media?

AM3: How frequently do you tell your child to stop any experience on social media if they feel uncomfortable or scared?

AM4: How frequently do you explain to your child about the dangers of social media?

Restriktiv medling

RM1: How frequently do you restrict the type of social media platforms your child can visit?

RM2: How frequently do you set rules regarding your child's access to social media, such as Facebook, Twitter, YouTube, Instagram, WhatsApp, Line, etc.?

RM3: How frequently do you limit the kind of activities your child can do on social media?

RM4: How frequently do you restrict the amount of time your child can use social media?

RM5: How frequently do you limit your child to using social media only for schoolwork?

